

**STORJA
TAL-FRANĠISKANI
FL-ART IMQADDSA:
IL-FRANĠISKANI
JAKKWISTAW
IĊ-ĊENAKLU**

Noel Muscat ofm

Iċ-Ċenaklu jimmarka l-qofol originali tal-preżenza stabbli tal-Franġiskani fl-Art Imqaddsa. Għall-Kristjanità hu Post mill-aktar Qaddis, li fih l-Insara jfakkru t-twaqqif tal-Ewkaristija waqt l-Aħħar Ċena, il-Hasil tar-Riġlejn tal-Appostli, id-Dehra ta' Kristu Irxuxtat lill-Appostli nhar Hadd il-Ghid filgħaxija, u l-inżul tal-Ispirtu s-Santu fuq Marija u l-Apposti nhar

Ritratt antik tal-Kumpless taċ-Ċenaklu

Għid il-Ħamsin. Bir-
raġun kollu ċ-Ċenaklu ġie
msejjaħ “Omm il-Knejjes
kollha” mill-Konċilju
Kostantinopolitan I
(381) u minn San Ġwann
Damaxxenu (Omelija 2
fil-festa tad-Dormizzjoni tal-
Verġni Marija).

L-Istorja bikrija taċ-Ċenaklu

L-istorja taċ-Ċenaklu hi
waħda twila u kumplessa.
L-Isqof San Epifanju, li
kien mill-Palestina (310-
403) jagħtina l-eqdem
informazzjoni rigward iċ-
Ċenaklu. Hu jgħid li sab din
l-informazzjoni f’dokument
tat-2 seklju. Fost affarijiet
oħrajn jikteb: “(L-Imperatur)
Adrijanu sab il-belt meqruda
u t-Tempju ta’ Alla mfarrak
sal-art u profanat ħlief għal
xi ftit djar u ċerta knisja

ċkejna tal-Insara, li kienet
inbniet fuq il-post fejn
id-dixxipli kienu nġabru
wara li l-Mulej tela’ s-sema
mill-Għolja taż-Żebbuġ.”
Din l-opinjoni ta’ Epifanju hi
bbażata fuq il-fatt li, wara li
l-Insara ħarbu mill-Palestina
fis-sena 70 wk wara
l-qerda tat-Tempju u sabu
kenn f’Pella fil-Ġordanja,
huma mbagħad reggħu
lura Ġerusalemm u bdew
jgħixu mill-ġdid fil-Belt
Qaddisa. L-istess konferma
tal-eżistenza taċ-Ċenaklu
jagħtihelna San Ċirillu,
Isqof ta’ Ġerusalemm (313-
386), kif ukoll il-pellegrina
Egeria (384) li taġtina
deskrizzjoni tal-liturġiji li
kienu jiġu ċcelebrati f’dan
il-post. Il-knisja taċ-Ċenaklu
ġiet restawrata minn San
Massimu (331-349) u
mbagħad ġiet trasformata

f’Bazilika mill-Isqof Ġwann
II (386-417).

Iċ-Ċenaklu kien ukoll post
marbut ma’ avveniment
ieħor li qajjem ħafna
inkwiet għall-Insara fl-Art
Imqaddsa. Fis-sena 415,
il-fdalijiet ta’ San Stiefnu,
Djaknu u l-ewwel Martri,
ġew trasferiti fil-Bazilika ta’
Sijon minn Kefar Gamala
(Bet Giamal) fejn kienu
nstabu minn qassis jismu
Luċjanu, wara li kienu
ndifnu hemmhekk fl-1 seklju
minn Gamaljel. Fis-sena
460 dawn ir-relikwi mill-
ġdid ittiedu miċ-Ċenaklu
fil-Bazilika li nbniet mill-
Imperatriċi Eudocia fit-
tramuntana ta’ Ġerusalemm
b’tifkira tal-Martri San
Stiefnu. Il-fdalijiet ta’ din
il-Bazilika jinsabu fejn illum
hemm il-Bazilika ta’ Saint
Etienne tal-École Biblique

tad-Dumnikani. Maż-żmien xi pellegrini bdew ifittxu fuq l-Gholja ta' Sijon il-Qabar tar-Re David, għaliex huma kienu bdew iħawdu l-Gholja ta' Sijon tal-Lhud mal-Gholja ta' Sijon tal-Insara. Huma kienu jibbażaw dan it-twemmin tagħhom fuq il-kliem li Pietru qal nhar Ghid il-Ħamsin meta ppriedka proprju qrib iċ-Ċenaklu: “Ħuti, ħalluni ngħidilkom kif inhossha fuq il-patrijarka David: hu miet u kien

midfun u l-qabar tiegħu għadu magħna sal-lum” (Atti 2,29).

Il-Bażilika tal-Gholja ta' Sijon, magħrufa fi żmien il-Biżantini bħala Hagia Sion (Sijon il-Qaddisa) giet meqruda mill-Persjani fis-sena 614. Il-Patrijarka Modestus irrestawra din il-Bażilika, li kienet gústament meqjusa bħala “Omm il-Knejjes kollha”. Minn dan iż-żmien tradizzjoni oħra devota bdiet torbot l-Gholja

Il-Qabar tar-Re David taħt iċ-Ċenaklu

ta' Sijon mal-post fejn il-Verġni Marija kompliet tgħix wara Pentekoste u fejn ħalliet din id-dinja. Għal din ir-raġuni l-Bażilika ta' Hagia Sion kienet tfakkar kemm iċ-Ċenaklu kif ukoll id-Dormitio Virginis (Dormizzjoni jew Raqda tal-Verġni Marija).

It-tradizzjoni tal-Qabar ta' David ma mititx. Sas-seklu 7 l-Insara kienu jqimu l-Qabar ta' David f'Betlehem. Matul is-seklu 7 il-festa ta' San David bdiet tiġi ċċelebrata fuq l-Għolja ta' Sijon fis-26 ta' Diċembru (li jahbat ukoll jum il-festa tal-Martirju ta' San Stiefnu), u kompliet sas-seklu 10, meta l-Qabar ta' David beda jiġi assoċjat definittivament mal-Għolja ta' Sijon. Kittieba Musulmani bdew iżommu din it-tradizzjoni, u nsibu fil-

kitbiet ta' Al Muqaddasi fis-sena 989 li l-Lhud u l-Insara kienu jemmnu li l-Qabar ta' David jinsab fuq is-Sijon.

Bil-miġja tal-Kruċjati fl-1099, it-tradizzjoni kompliet u f'dan il-post huma kienu jqimu l-Qabar ta' David u ta' Salamun, u l-Qabar ta' San Stiefnu, l-ewwel Martri. Il-Kruċjati reġghu bnew il-Bażilika ta' Hagia Sion u semmewha Santa Marija tal-Għolja ta' Sijon. Taht saqaf wiehed huma ġabru flimkien f'erba' kappelli l-avvenimenti differenti tal-Aħħar Ċena u dawk marbutin mad-Dormizzjoni tal-Verġni Marija. Fil-fatt il-Bażilika kienet tiġbor fiha ċ-Ċenaklu bil-Kamra ta' Fuq, il-Kamra tal-Inzul tal-Ispirtu s-Santu maġenbha, u tahtom il-Kamra tal-Ħasil tar-Riġlejn tal-Appostli, kif ukoll il-Post

Qaddis tad-Dormizzjoni tal-Verġni Marija. Il-Bażilika kienet amministrata mill-Kanonici Regolari ta' Santu Wistin, li kellhom f'idejhom ukoll il-Bażilika tal-Qabar ta' Kristu u dik tan-Natività f'Betlehem.

Fl-1187 Saladin rebaħ Ġerusalemm. Hu ma qeridx il-Bażilika imma taha lis-Sirjani. Fl-1219 is-Sultan Melek el-Muadden ordna li tinqered parti mill-Bażilika. Fl-1212 żar l-Art Imqaddsa l-pellegrin Wilbrand ta' Oldenburg, li kiteb li l-monasteru tal-Għolja ta' Sijon kien okkupat minn monaċi Sirjani. Fl-1244 l-Bażilika ta' Hagia Sijon ġiet meqruda għal kollox, ħlief għall-Kamra ta' Fuq li l-pellegrini komplew iżuruha u jiktbu dwarha meta jsemmu ċ-Ċenaklu fuq

l-Gholja ta' Sijon. Iċ-Ċenaklu kien jinsab fl-abside tal-lemin tal-Bażilika mgarrfa tal-Gholja ta' Sijon. Fil-bidu tas-seklu 14 dan il-kumpless kien għoddu ggarraf għal kollox, hlief għal xi arkati superjuri u inferjuri taċ-Ċenaklu. Ftit qabel, qrib is-snin 1292-1294, il-pellegrin Dumnikan Ricoldo di Monte Croce sab biss fdalijiet fuq l-Gholja ta' Sijon, u jgħid li qrib il-Kamra tal-Inzul tal-Ispirtu s-Santu kien hemm minaret u post ta' talb tas-Saraċini. Fl-*Itinerarium* tiegħu jgħid ukoll li ċcelebra l-Quddiesa b'ħafna dmugh f'dan il-post u bil-biża' li jiġi maqbud mis-Saraċini, u li hemmhekk l-Insara kienu jqimu l-kolonna tal-Flagellazzjoni ta' Ġesù.

L-ewwel tentattivi biex jinkiseb iċ-Ċenaklu

Kien hemm diversi fatti matul is-seklu 14 li hejjew lill-Frangiskani biex jiksbu ċ-Ċenaklu. Mill-1303 sar aktar faċli għall-Frangiskani biex iżuru l-Postijiet Qaddisa u jassistu lill-iskjavi u ħabsin Insara. Diġà fl-1309, fi żmien is-Sultan Mozaffer Rokneddin sar tentattiv, imma li falla, biex il-Frangiskani jakkwistaw il-Bażilika tan-Natività f'Betlehem. Mill-1310 il-kronisti jagħtuna ħjiel dwar *innumerabiles peregrini* (kotra ta' pellegrini) li kienu jżuru l-Postijiet Qaddisa. Mill-1303 sal-1327 saru diversi kuntatti diplomatici mil-Aragonizi mal-Egittu a favur tal-Frangiskani. Qabel l-1324 hu dokumentat sptar tal-Venezjani

f'Ġerusalemm. Fl-1323-1327 hi ddokumentata l-preżenza temporanja tal-Frangiskani għas-servizz tal-Qabar ta' Kristu, privilegg li akkwista għalihom ir-Re Jaime II ta' Aragona. Fl-1328 il-Ministru Provincjal tal-Art Imqaddsa, li kien residenti f'Ċipru, ingħata l-mandat li jibgħat żewġ patrijiet fis-sena f'Ġerusalemm biex jassistu spiritwalment lill-Insara.

L-akbar xhieda favur dan kollu hi l-*Kronaka tal-XXIV Ministri Ġenerali*, li tieqaf partikolarment fuq is-snin 1332-1333 bhala snin kruċjali fil-preżenza stabbli tal-Frangiskani fl-Art Imqaddsa. Il-protagonista ta' dan l-avveniment importanti kien jismu fra Roger Guérin.

Roger Guérin kien Frangiskan tal-Provincja ta' Aquitaine fi Franza. Fl-1332 il-Ministru Ġeneral Gerard Eudes, li kien ukoll membru tal-Provincja tiegħu, bagħtu bhala missjunarju fl-Orjent flimkien ma' patrijiet oħrajn. Il-*Kronaka tal-XXIV Ministri Ġenerali* tgħid (*Analecta Franciscana* III, 506):

“Fis-sena tal-Mulej 1332 u 1333 dan l-istess Ġeneral, fuq it-talba tas-sinjur Żakkarija, arċisqof ta' San Taddew fl-Armenia, bagħat ħafna patrijiet mill-Provincja ta' Aquitaine u minn partijiet oħrajn tal-Ordni biex imorru jikkonvertu l-Armeni li kienu sudditi tal-Armenja l-kbira, u magħhom persuni oħrajn bla fidi; hu ried ukoll li huma jharsu l-għaqda mal-Knisja mqaddsa Rumana. Fost dawn il-patrijiet kien hemm fra Roger

Guérin, li kien membru tal-Provincja li semmejna. Hu mar fl-Art Imqaddsa u kiseb mis-Sultan tal-Eġittu l-Post Qaddis tal-Gholja ta' Sijon, fejn hemm il-Kamra kbira ta' fuq jew Ċenaklu, fejn il-Mulej kiel l-Ahħar Ċena mad-dixxipli tiegħu, u fejn l-Ispirtu s-Santu niżel fuq l-Appostli nhar Għid il-Ħamsin taħt il-ilsna tan-nar. F'dak il-Post il-patrijiet bnew kunvent, u minn dak il-waqt sal-ġurnata tallum il-patrijiet tagħna jgħixu hemmhekk u fil-Qabar ta' Kristu."

Din il-ġrajja sehhet waqt li kien General Gerard Eudes (1320-1342) li mbagħad sar Patrijarka ta' Antjokja minn Klement VI fis-27 ta' Novembru 1342. Il-Ministru Provincjal tal-Art Imqaddsa kien jismu fra Federico di Monte

Vico, li kellu r-residenza tiegħu f'Nicosia, f'Ċipru. Il-metropolita ta' Ċipru dak iż-żmien kien ukoll Franġiskan minn Aquitaine jismu fra Elia de Nabinaux (elett metropolita fis-16 ta' Novembru 1332). Dan irċieva l-awtorizzazzjoni tal-Papa Ġwanni XXII biex iżur l-Art Imqaddsa flimkien ma' ħamsin persuna fl-1333. Din il-koinċidenza mhix kumbinazzjoni, għax turi kemm il-Franġiskani tal-Provincja ta' Aquitaine kienu qed jithabtu biex l-Ordni Franġiskan jikseb preżenza stabbli fl-Art Imqaddsa, u preċiżament fuq l-Gholja ta' Sijon.

Kronista Franġiskan iehor, fra Johannes ta' Winterthur, jagħti xhieda li fl-1343 il-Franġiskani kienu preżenti fil-Bażilika tal-Qabar ta'

Kristu u fil-kunvent taċ-Ċenaklu.

Fra Roger Guérin tassew jisthoqqlu l-gieħ li dahħal lill-Franġiskani b'mod stabbli fl-Art Imqaddsa. Skont id-dokumenti storiċi hu kien preżenti f'Ġerusalem mill-1333 sas-6 ta' Marzu 1337, u kien l-ewwel wieħed fost il-Gwardjani tal-kunvent tal-Gholja ta' Sijon. F'dan iż-żmien hu rnexxielu jakkwista l-art madwar iċ-Ċenaklu. Miegħu jissemmev il-Franġiskani Giovanni di Francesco, Adolfo di Rocco u Bartolomeo di Guglielmo.

Il-mistoqsija li tiġina spontanja hi: kif seta' fra Roger, li kien Franġiskan li jipprofessa l-faqar, jixtri l-proprjetà taċ-Ċenaklu mill-awtoritajiet Islamiċi tal-Art Imqaddsa? Fejn sab il-mezzi għal dan ix-xiri?

Il-Kustodju tal-Art Imqaddsa fiċ-Ċenaklu

It-twegiba nafuha. Hu kien meghjun minn benefattriċi insinji tal-Frangiskani fl-Art Imqaddsa. Din kienet Donna Margherita di Sicilia, li kienet tghix fl-Isptar tal-“Muristan” maġenb il-Bażilika tal-Qabar ta’ Kristu, li antikament kien il-post fejn twieldu u ghexu l-Kavallieri ta’ San Ġwann. Kien f’dan l-Isptar li sabu kenn fra Roger u sħabu l-Frangiskani meta waslu Ġerusalem, għax hemmhekk kienu joqogħdu l-pellegrini li kienu jaslu fl-Art Imqaddsa. Sakemm inbena l-kunvent taċ-Ċenaklu mill-1333 sal-1337 dawn il-Frangiskani kienu jgħixu f’dan l-Isptar u saru midhla ta’ Donna Margherita.

Donna Margherita ta’ Sqallija u l-Frangiskani f’Ġerusalem (1335)

Donna Margherita, mara nobbli minn Sqallija, tissemma mill-kronista Ludolph ta’ Sudheim fl-1336 bhala d-direttriċi tal-Isptar tal-pellegrini f’Ġerusalem. Kif rajna dan l-Isptar kien jinsab fejn illum hemm iż-żona tal-Muristan quddiem il-Bażilika tal-Qabar ta’ Kristu, u għandu storja gloriuża, għax fih twieled l-Ordni Sovran Militari Ospedalier tal-Kavallieri ta’ San Ġwann eżattament 900 sena ilu, fil-15 ta’ Frar 1113, bil-Bulla *Pie postulato voluntatis* tal-Papa Paskal II, taħt it-tmexxija tal-

fundatur l-Beato Gerardo Sasso di Scala. Dan l-Isptar, iżda, kien jeżisti qabel it-twelid tal-Kavallieri ta’ San Ġwann, għax fil-fatt kien ġie mwaqqaf minn Charlemagne qrib is-sena 800, meta kien Kalif Harun el Raschid (786-809). Charlemagne bena monasteru kbir tal-Benedittini f’dan il-post, flimkien ma’ knisja, biblijoteka u ospizju għall-pellegrini. Minhabba f’hekk din iż-żona u l-knisja kienet magħrufa bhala *Santa Maria Latina*. Il-monasteru baqa’ wieqaf sal-1009 meta ġie meqrud mill-Kalif fanatiku Fatimita Al-Ĥakim, li qered ukoll il-Bażilika tal-Qabar ta’ Kristu. Fl-1048 xi merkanti Amalfitani akkwistaw il-fdalijiet tal-monasteru u tal-knisja ta’ Santa Marija Latina u bnew ospizju għall-pellegrini, bi knisja ddedikata lil San Ġwann Elemożinier. Dawn l-Amalfitani huma meqjusin bhala l-ewlenin Kavallieri ta’ San Ġwann. Meta l-Kruċjati daħlu Ġerusalem fil-15 ta’ Lulju 1099 huma sabu li l-Isptar kien immexxi minn fra Gerardo Sasso di Scala. Dan kien il-veru fundatur tal-Ordni tal-Kavallieri ta’ San Ġwann, li biddlu r-Regola tagħhom minn dik Benedittina għal dik Agostinjana u ddedikaw l-Ordni lil San Ġwann Battista.

Sudheim jgħidilna li “quddiem il-knisja tal-Qabar ta’ Kristu kienu

jgħixu l-ahwa ta’ San Ġwann ta’ Ġerusalem, u li dan il-palazz illum hu magħruf bhala l-ospizju tal-pellegrini.” Kien f’dan l-Isptar li l-pellegrini kienu jġigu milqugħin, malli jirfsu l-Belt il-Qaddisa ta’ Ġerusalem u jkunu hallsu t-tribut lill-Gvernatur u irreġistraw isimhom. Sudheim ikompli: “F’dan il-palazz jew ospizju, meta jien kont hemm, kien hemm mara nobbli, jisimha Margherita minn Sqallija. Din kellha huha li kien kanonku tal-Qabar ta’ Kristu, u kien jismu Nikola. Din Margherita tghin b’kull mod lill-Insara li jġigu hemmhekk, wara li jkunu sofrew min jaf kemm tribulazzjonijiet u tbatijiet, u minhabba l-fedeltà tagħha hi rrispettata hafna mis-Sultan.”

Kienet din Margherita li għenet lil fra Roger biex jagħmel żewġ atti ta’ xiri ta’ proprjetà. Dawn iż-żewġ atti saru f’Ġerusalem u jġibu d-data tal-15 ta’ Mejju u 19 ta’ Settembru 1335. Fl-ewwel att nafu li “Margherita, bint Giovanni, fra Roger iben Stiefnu u fra Giovanni di Francesco” akkwistaw mill-amministratur tat-teżor pubbliku ta’ Ġerusalem biċċa art, li tmiss mal-knisja antika tal-Għolja ta’ Sijon u fuq t-tramuntana mal-Imqaddes Ċenaklu, għall-valur ta’ 1000 drakmi tal-fidda. Fit-tieni att hemm miktub li Margherita bieghet lil fra Roger iben Stiefnu

Il-Kamra tal-Ispirtu s-Santu

t-tielet parti li kienet tmiss lilha minn din l-art, għall-prezz ta' 400 drakmi tal-fidda.

Golubovich tana edizzjoni kritika taż-żewġ atti ta' xiri li huma miżmumin fl-arkivju tal-*iStatus Quo*, sezzjoni firmani, tal-kunvent ta' San Salvatur fil-Kustodja tal-Art Imqaddsa. L-ewwel dokument iġib id-data 15 ta' Mejju 1335 (21 tax-xahar ta' Ramadan, tal-Egira 735). Margherita, bint Giovanni, u l-patrijiet Minuri Roger u Giovanni xtraw mill-Qādi Xarraf ed-din Muhammad, amministrator tat-teżor pubbliku ta' Ġerusalemm, biċċa art li tmiss mal-knisja tal-Gholja ta' Sijon (li kienet imġarrfa), u li fuq it-tramuntana tagħha kien hemm wieqaf iċ-Ċenaklu.

14 ❖ L-ART IMQADDA ❖ LULJU - SETTEMBRU 2013

Il-valur tal-art kien ta' elf drakmi tal-fidda.

It-tieni att ta' xiri jgħid li fra Roger akkwista mingħand Donna Margherita, terz mill-art li kienet proprjeta tagħha (billi kienet xtratha hi), u li hi ndikata fil-kuntratt preċedenti. Ix-xiri sar għall-prezz ta' 400 drakmi tal-fidda. Id-data tad-dokument hi dik tad-19 ta' Settembru 1335 (l-aħhar jum tax-xahar ta' Muħarram tal-Egira 736).

Nistgħu mela nikkonkludu li fis-sena 1333 il-Frangiskan Roger Guérin wasal l-Art Imqaddsa ma' xi patrijiet sħabu, mibgħutin espliċitament mill-Ministru Ġeneral tal-Ordni bhala missjunarji fl-Orjent. Jidher li l-iskop ta' Roger kien wiehed speċifiku, jiġifieri

li jiggarrantixxi possibiltà li l-Frangiskani jdeffsu rashom b'mod stabbli fil-Belt Qaddisa ta' Ġerusalemm. Hu għamel dan billi sab l-għajnuna indispensabbli ta' Donna Margherita di Sicilia, li kienet tgħix fl-Isptar Latin ta' Ġerusalemm, quddiem il-Bażilika tal-Qabar ta' Kristu. Naturalment ma nistgħux nimmaginaw li Roger aġixxa b'inizjattiva proprja mingħajr l-appogg tas-superjuri tiegħu. Jekk tidher xi haġa stramba kif, fiż-żmien li kien jgħix mal-pellegrini foqra fl-Isptar, irnexxielu li Donna Margherita tixtri l-art taċ-Ċenaklu (biċċiet oħrajn kellhom jixtraw wara l-1337), u mbagħad hu nnifsu xtara terz mill-art mingħandha bhala proprjeta tal-patrijiet, dawn il-ġesti

ta' patri li suppost li ma setax imiss flus b'idejh skont ir-Regola ta' San Franġisk, niŝtghu niŝhmuhom.

Qabel xejn, kien jeżisti dokument pontifiċju, il-bolla *Ex parte vestra*, tal-Papa Onorju III (17 ta' Marzu 1226), meta San Franġisk kien għadu ħaj, li kien jawtorizza lill-missjunarji predikaturi fil-Marokk (mela fl-artijiet tas-Saraċini) li jużaw il-flus li jaqilghu b'karità biex jixtru l-ikel u l-ilbies u dak li hu mehtieg għall-ħajja. Kienet prassi li l-Franġiskani li jgħixu *in partibus infidelium* setghu jużaw il-flus għax ma kienx possibbli għalihom li joħorġu jittallbu. Din il-fakultà ċertament kienet aktar faċli li tiġi applikata fil-prattika fil-każ ta' fra Roger, kważi mitt sena wara l-mewt ta' San Franġisk. Fra Roger kien ġej minn Provinciġa importanti fil-Ordni, dik ta' Aquitaine,

li kienet ċertament favur l-iżvilupp tal-*Communitas Ordinis*, anke fi żmien meta l-Ispiritwali kienu jinsistu fuq il-fatt li l-Ordni kien twarrab ħafna mill-ideali ta' San Franġisk. Konna ninsabu wara l-famuża kwestjoni dwar il-faqar ta' Kristu u l-Appostli, li wasslet lill-Ordni, immexxi mill-Ministru Ġeneral Michele da Cesena, li jħabbat difru mal-Papa Ġwanni XXII. Michele da Cesena spicċa mneħhi u floku l-Papa għamel Ġeneral lil Gerard Eudes, mill-Provinciġa ta' Aquitaine, li kien favorevoli għat-teżi tal-Papa li l-Ordni jiet Mendikanti kellhom isiru proprjetarji ta' dak kollu li jużaw. Imbagħad, Roger ma kienx qed imur kontra r-Regola, billi San Franġisk innifsu kien tkellem mill-“ħbieb spiritwali” li jgħinu lill-patrijiet fil-ħtiġijiet tagħhom, kuncett li mbagħad ġie żviluppat

aktar fil-Bolla *Quo elongati* tal-Papa Girgor IX (28 ta' Settembru 1230) u fil-Bolla *Ordinem vestrum* tal-Papa Innoċenz IV (14 ta' Novembru 1245). Donna Margherita di Sicilia kienet, fil-fatt, tidhol f'din il-kategorija bil-mod li bih għenet lill-Franġiskani jakkwistaw il-proprjetà taċ-Ċenaklu.

Naraw issa kif fra Roger mhux biss akkwista l-proprjetà tal-Għolja ta' Sijon, li fuqha nbena l-ewwel kunventin Franġiskan fl-Art Imqaddsa (1335) li fih daħlu l-patrijiet ċertament qabel l-1337, u li għadu jeżisti sal-lum fil-kjostru ċkejken li għad hemm taħt iċ-Ċenaklu, imma wkoll kif din il-proprjetà kellha tiġi mixtrija b'mod stabbli u uffiċjali mir-rejali tas-Saltna ta' Napli, Roberto d'Anjou u Sancia di Majorca, biex fl-1342 titwieled b'mod stabbli l-Kustodja tal-Art Imqaddsa.

*Pellegrini fiċ-Ċenaklu
nhar Pentekoste*

